

ارزشیابی نقاط قوت و ضعف آموزش مجازی در حیطه‌ی (شناسی، عاطفی، روانی و حرکتی) در دوران کرونا بر میزان یادگیری زبان عربی آموزش عالی

فاطمه حاجی پو^۱، حسین صادقی مزیدی^۲، صدیقه ابراهیمیان^۳

^۱دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه لرستان

^۲مدیر آموزشگاه، دانش آموخته دکتری آبخیزداری (نویسنده مسئول)

^۳دانشجوی دکتری آبخیزداری دانشگاه لرستان

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تاثیر آموزش برخط (آنلاین) بر میزان یادگیری درس زبان عربی در دوران کرونا از دانشجویان دانشگاه لرستان در رشته ادبیات عرب بود. بروز بیماریهای واگیرداری چون کووید ۱۹ و همه گیر شدن آن نه تنها یادگیری را به سمت و سوی یادگیری الکترونیکی و مجازی سوق داده است، بلکه ارزشیابی را ناگزیر مجازی نموده است. امروزه با پیشرفت خیره کننده‌ی وسایل ارتباط جمعی و نقش پررنگ آنها در امر آموزش از یک طرف و همه‌گیری ویروس کرونا از طرف دیگر، آموزش مجازی نقش بسیار پررنگی را در روند آموزش به عهده گرفته و این امر بیش از پیش، بررسی راه‌کارها و چالش‌های آموزش مجازی را یادآور شده است. بر این اساس مقاله حاضر با استفاده از روش میدانی - پیمایشی و شیوه‌ی گردآوری پرسشنامه‌ای داده‌ها بر اساس روش دلفی، به بررسی دیدگاه کارشناسان حوزه‌ی آموزش مجازی در زمینه نقش و کاربرد فضای مجازی، در آموزش زبان عربی در ایران می‌پردازد. بر این اساس، مخاطبین پرسشنامه‌ها از میان کارشناسان سخت‌افزاری و نرم‌افزاری فعال در حوزه‌ی آموزش، کارشناسان آموزش در گروه‌های زبان و اساتید و مدرسان زبان عربی دانشگاه انتخاب گردیدند. برای بررسی پایایی از شیوه همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. روایی پرسش نامه مزبور به سه مولفه‌ی حیطه شناسی (۹ سوال)، عاطفی (۱۰ سوال)، روانی و حرکتی (۶ سوال) با تحلیل آماری آزمون کرونباخ انجام گرفت. داده‌ها با نرم افزار SPSS-15 تجزیه و تحلیل شد. جامعه آماری در این پژوهش کلیه اساتید دانشکده زبان عربی دانشگاه لرستان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ به تعداد ۸ نفر می‌باشند. نتیجه تحلیل عوامل بیانگر روایی درون یابی ۱۰ سوال حیطه شناسی مقدار ۰,۹۳۷، ۹ سوال بعدی عاطفی مقدار ۰,۹۲۹، ۶ سوال روانی مقدار ۰,۸۸۶ به دست آمد. ضریب پایایی کرونباخ کل ۲۵ سوال مقدار ۰,۹۶۳ شد. که با توجه به مقدار یافته‌های پژوهش نشان داده است که ضریب آلفای کرونباخ، بیش از ۰,۷ برای سنجش یادگیری هر سه مولفه‌ی (حیطه شناسی، عاطفی، روانی و حرکتی) محاسبه شده، پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی شد.

واژه‌های کلیدی: یادگیری، زبان عربی، مجازی، آزمون کرونباخ، آن لاین

مقدمه

آموزش رکن اصلی در توسعه پایدار هر کشور است و آموزش الکترونیکی امروزه از جدیدترین، موثرترین و مطمئن ترین روش ها در توسعه آموزش های فردی و سازمانی است. سیستم نوین آموزش الکترونیکی فواید و مزایای منحصر به فردی را برای افراد، سازمان ها و مراکز آموزشی به همراه دارد (نیرومند و بخت آوری، ۱۳۹۰). در دنیای امروز که اطلاعات روز به روز نو شده و سرعت تولید آن به چشم بر هم زدنی کاهش یافته است، انتقال اطلاعات از فردی به فرد دیگر به عنوان هدف آموزش کاری عبث و بیهوده است، بنابراین هدف آموزش به آموزش بازایی این دانسته ها به فراخور حال هر فرد تغییر یافته است آموزش مجازی نیز به عنوان شیوه نسبتاً نوظهور به طور جدی این هدف را دنبال می کند (شاه بیگی و همکاران، ۱۳۹۰). تغییرات سریع تکنولوژی در فرآیند یاددهی - یادگیری موجب تحولات سریع شده و هدف آن بهبود کیفیت در مدارس بوده است، تکنولوژی های جدید با فراهم آوردن فرصت های مناسب در جهت استعدادها و علایق شخصی دانش آموزان به بهبود نظام آموزشی مدارس کمک می کنند. مطالعات نشان می دهد که بهره گیری از تکنولوژی های روز مثل رایانه و شبکه جهانی در کلاس های درس این امکان را به دانش آموزان می دهد که با سرعت بیشتر و عملکرد بهتر بیاموزند (مشتاقی لارگانی و همکاران، ۱۳۸۷). مدرسه می تواند قدرت اندیشه و مهارت ذهنی دانش آموز خود را چنان تقویت کند که به راحتی بتواند برای دست یافتن به راه حل های مناسب و واقع بینانه به خلق ایده های نو بپردازد. دست یابی به چنین امری مستلزم وجود معلمان خلاق و متفکر نظام آموزشی می باشد (اماموردی و همکاران، ۱۳۹۲). استفاده از فناوری های جدید در آموزش، مزایای متعددی دارد: از جمله این که باعث می شود فعالیت های دانش آموز شخصی شود و دانش آموز تمرکز بیشتری داشته باشد و یا امکان انجام دادن تکلیف های درسی به روش های غیر سنتی فراهم آید. (شفیعی و اسدی، ۱۳۹۲). شیوه یادگیری در آموزش مجازی به صورت برخط و نا برخط می باشد. در نوع اول فرد خود به تنهایی مستقل از مکان و زمان آموزش می تواند محتوی آموزش الکترونیکی را را در یابد. در کلاس مجازی برخط درس ها به صورت چند رسانه ای روی سایت مرکز آموزش قرار داده می شوند و فرد با مراجعه به آن می تواند محتویات درس را دریافت کند. معلم نیز در زمانی مشخص برای ارائه نکات و یا پاسخ به سؤال یادگیرندگان در محیطی مانند ویدئو کنفرانس حاضر می شود. ولی در نمونه نا برخط محتویات درس به صورت سی دی های آموزشی چند رسانه ای تهیه شده و به فرد داده می شود تا از آن استفاده کند. دنیای مجازی گونه هایی از ارتباطات اجتماعی هستند که بیشترین شباهت را به جامعه انسانی ما دارند و به فرد امکان برقراری ارتباط با شمار زیادی از افراد دیگر، فارغ از محدودیت های زمانی، مکانی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را می دهند (اکبری تبار، ۱۳۹۲). تاکنون تحقیقات بسیار زیادی در زمینه استفاده از فضای مجازی و تاثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی از جمله آموزش سنتی و تعاملات آموزشی را تحت تاثیر قرار داده و سبب شده تا شاهد تغییراتی در فرآیند آموزش نسل جدید باشیم. شبکه های اجتماعی ابزار مهمی در ارتباطات بر خط شده اند. دانش آموزان هر روز ساعت ها، برای استفاده از شبکه های اجتماعی صرف می کنند. بنابراین دانشمندان در حوزه آموزشی به صورت کلی و انگلیسی به عنوان زبان خارجه به صورت اختصاصی تلاش می کنند. تا شبکه های اجتماعی را در یادگیری زبان و استفاده از مزیت هایشان ترکیب نمایند. (خانی و منفرد، ۲۰۱۲). برای بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی به طور خلاصه به برخی پژوهش هایی که موضوعی مرتبط دارند اشاره می گردد: مالکی (۱۳۸۹) در پایان نامه خود تاثیر الگوهای طراحی آموزشی و پنج مرحله ای باید در آموزش مبتنی بر شبکه بر یادگیری، یادداری و انگیزش دانشجویان را مورد بررسی قرار داده بود که نتایج نشان داد که میزان یادگیری، انگیزش پیشرفت تحصیلی و یادداری دانشجویانی که با الگوی طراحی بایبی آموزش دیده اند به طور معناداری بیش از دانشجویانی است که با الگوی طراحی آموزشی گانیه آموزش دیده اند. خانی و منفرد (۱۳۹۱) تحقیقی با عنوان استفاده از شبکه های اجتماعی در یادگیری زبان در ایران انجام داده اند که نتایج تحقیق آن ها نشان داده که دانش آموزان کاربران فعالی در شبکه های اجتماعی هستند و اعتقاد دارند که شبکه های اجتماعی محیط های مناسبی برای یادگیری و تمرین انگلیسی هستند. همچنین معلمان در ایران تشخیص دادند که شبکه های اجتماعی به عنوان ابزاری مفید می تواند به دانش آموزان در یادگیری زبان کمک کند. در پایان نتیجه گیری می شود که شبکه های اجتماعی ظرفیت خوبی برای یادگیری زبان را دارند. نیازهای روز افزون مردم به آموزش، دسترسی نداشتن آن ها به مراکز

آموزشی، کمبود امکانات اقتصادی، کمبود آموزشگران مجرب و هزینه های زیادی که صرف آموزش می شود، متخصصان را بر آن داشت که با کمک فناوری های اطلاعات، روش های جدیدی برای آموزش ابداع کنند که هم اقتصادی و با کیفیت باشند و هم بتوان با استفاده از آن، به طور همزمان جمعیت کثیری از فراگیران را تحت آموزش قرار داد. در کشور ما با توجه به جمعیت گسترده ی دانش پژوهان و کمبود فضاهای آموزشی، شاغل بودن بسیاری از دانشجویان تحصیلات تکمیلی، استفاده از آموزش و یادگیری الکترونیکی مهمترین روش آموزشی به ویژه در آموزش عالی است (بابایی، ۱۳۸۹). یعقوبی و همکارانش در سال ۱۳۸۷، در مقاله ای به بررسی ویژگی های مطلوب دانشجویان و اعضای هیئت علمی در یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی ایران پرداختند. با اتصال رایانه ها به شبکه جهانی اینترنت و امکاناتی که این شبکه در اختیار کاربران می گذارد، از جمله قرار دادن متن، صدا و تصویر بر روی شبکه، بهترین موقعیت جهت بهره گیری از این سامانه چند رسانه ای در جهت یاددهی و یادگیری فراهم آمده است و با توجه به مزایای این روش، هر روز بر کاربرد روش آموزش و یادگیری بر خط افزوده می شود. در یادگیری الکترونیکی می توان از ترکیب کردن شیوه های مختلف یادگیری از قبیل متن، صوت و تصویر به حداکثر بازده در یادگیری دست یافت (بنی سی و همکاران، ۱۳۸۸). آموزش الکترونیکی، روش های آموزشی کنونی را تکمیل می کند و در بعضی از موارد جایگزین آن می شود. آموزش با یادگیری الکترونیک با رشد و توسعه ی فناوری های اطلاعات و ارتباطات در حوزه ی تعلیم و تربیت مطرح شد و توجه زیادی را به خود جلب کرد (همتی، ۱۳۹۴). فریدمن (۲۰۱۱) پژوهشی با عنوان استفاده از فناوری های رسانه اجتماعی در افزایش یادگیری برخط داشته اند. آن ها دریافتند که امروزه ۳۰ درصد دانش آموزان کالج حداقل یک کلاس بر خط داشته اند و همچنین فناوری های رسانه اجتماعی شامل تنوع وسیعی از فناوری های مبتنی بر وب مانند وبلاگ ها، و یکی ها، شبکه های اجتماعی بر خط و فضاهای مجازی است. مازمان (۲۰۱۱) تحقیقی تحت عنوان تفاوت های جنسی در استفاده از شبکه های اجتماعی را انجام داده است. هدف او از این تحقیق مشخص کردن اهداف شخصی استفاده از شبکه های اجتماعی با تمرکز بر تفاوت های ممکن در بین زنان و مردان بوده است. تحلیل نتایج نشان داده بود که اهداف استفاده می تواند به چهار بخش طبقه بندی شود: برقراری ارتباط، ایجاد روابط جدید، استفاده برای اهداف آکادمیک و پیگیری دستور کار مشخص تفاوت های معنی داری در بین جنسیت در همه ی اهداف ذکر شده یافت شده است. در حالی که تفاوت در ایجاد مخاطبان جدید به نفع مردان است، تفاوت ها در سه هدف دیگر کاربران به نفع زنان است. ولتسیانوس و ناوارته (۲۰۱۲) در پژوهش خود به موضوع شبکه های اجتماعی به عنوان محیط های رسمی یادگیری: تجربیات و فعالیت های یادگیرنده پرداختند. آن ها بر این اعتقاد هستند که از وقتی که پتانسیل سایت های شبکه های اجتماعی برای کمک کردن به کوشش آموزشی توسط محققان و پزشکان عینا برجسته شده است، مدارک تجربی بر استفاده از آن سایت هایی که برای یادگیری رسمی هستند اندک است. نتایج نشان داده اند که یادگیرندگان در مدیریت حجم وسیعی از اطلاعات قابل دسترس برای آن ها و طراحی استراتژی ها و راه حل ها برای مدیریت زمان و همکاری شان نیاز به حمایت دارند. جنی وانگ (۲۰۱۳) در پژوهش خود تحت عنوان آن چه اساتید آموزش عالی نیاز دارند که در مورد دانش آموزان امروز بدانند: شبکه های اجتماعی بر خط به طور خاص بر روی معروف ترین سایت رسانه اجتماعی یعنی فیس بوک تمرکز کرده و به بررسی ویژگی تعامل یادگیری دانش آموز مرتبط با فعالیت فیس بوک پرداخته است. او در این مطالعه نتیجه گیری کرده است که استفاده از فیس بوک در آموزش دانش آموزان در دستیابی به سطوح بهتر، تعامل بالاتر و رضایت مندی قوی تر به تجربه یادگیری در دانشگاه کمک می کند. بنابراین او استفاده از فیس بوک به عنوان وسیع ارتباط و تعامل آموزشی به منظور توانمندسازی استعداد فکری برای به عهده گرفتن نقش فعال تر و مشارکت در تدریس و یادگیری را پیشنهاد کرده است.

مبانی نظری:**آموزش مجازی:**

یادگیری الکترونیکی، آموزش الکترونیکی و یا دانشگاه مجازی طی سال های اخیر به عنوان یکی از کاربردهای مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان مطرح بوده است. این نوع آموزش که به عنوان آموزش غیر حضوری و یا مجازی نیز خوانده می شود، روشی نوین در ارائه آموزش با کمک فناوری های نوین و با تکیه بر ابزارهای فناوری اطلاعات است. در آموزش مجازی، آموزش های حضوری به طور کامل شبیه سازی شده و به صورت مجازی و الکترونیکی ارائه می گردند. این شیوه آموزشی به دو صورت همزمان و غیر همزمان امکان برگزاری دارد. در شیوه مجازی همزمان، تبادل اطلاعات میان استاد و دانشجو به صورت زنده و در لحظه صورت می گیرد. آموزش مجازی همزمان امکان بحث و پرسش و پاسخ در حین آموزش و یادگیری را فراهم می سازد. در نوع آموزش مجازی غیر همزمان، مطالب آموزشی در قالب صوت و تصویر ضبط و جهت برخورداری در زمان دیگر در اختیار دانشجویان قرار می گیرد. این نوع آموزش نیز امکان سنجش و ارزیابی تحصیلی از طریق آزمون و تکالیف را فراهم می سازد (زندى، ۱۳۹۹).

نقاط قوت:

منظور از قوت در سازمان، وجود منابع، مهارت ها، توانایی ها یا مزیت های مرتبط با نیازهای سازمان است و سازمان سعی در تامین آن ها دارد و یا انتظار خدمت از آن می رود (رابینسون، ۱۹۹۶). در این پژوهش منظور از قوت از نظر سازمانی، آمادگی نظام آموزش و پرورش از لحاظ سخت افزار، نرم افزار، برخورداری از نیروی انسانی با تحصیلات و مهارت های کافی و مطلوب است.

نقاط ضعف:

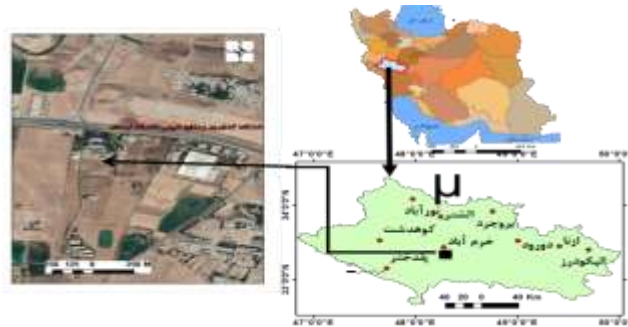
ضعف سازمانی، محدودیت، کمبود یا نارسایی در منابع، مهارت ها و توانایی هایی است که عملکرد موفق سازمان را با خطر مواجه می سازد و برای دست یابی به هدف غایی باید اصلاح شود (کافمن و هرفمن، ۱۳۸۲).

فرصت:

فرصت عبارت است از هر نوع شرایط، موقعیت و یا حالتی که امکان پیشرفت، توسعه و موفقیت سازمان را افزایش دهد، دسترسی به اهداف را آسان تر سازد و در نهایت کارایی و اثر بخشی سازمان را در پی داشته باشد (رابینسون، ۱۹۹۶).

معرفی منطقه:

مکان اجرای پژوهش در دانشگاه لرستان می باشد (شکل ۱). دارای مختصات جغرافیایی ۴۸ درجه و ۱۵ دقیقه و ۴۱ ثانیه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۲۶ دقیقه و ۸۶ ثانیه عرض شمالی و ارتفاع ۱۲۰۰ متر از سطح دریا با میانگین حداکثر دما ۲۵/۵ درجه سانتی گراد و میانگین حداقل آن ۹/۴ درجه سانتی گراد و میانگین دمای سالانه آن ۱۷/۴ درجه سانتی گراد و میانگین بارندگی سالانه ۴۹۰ میلی متر می باشد.

روش پژوهش

هدف این پژوهش تعیین میزان تاثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی (آن لاین) بر یادگیری زبان عربی دانش جویان بود. جمعیت هدف این مطالعه، اساتید گروه زبان ادبیات عرب (۸ نفر؛ به ترتیب در گرایشهای ادبیات معاصر عربی، قرآن و نهج البلاغه، زبان شناسی، بلاغت، صرف و نحو، نهج البلاغه، نقد ادبی، مکتب های ادبی، صرف و نحو، متون نظم و نثر، مطالعات ترجمه، ادبیات داستانی، متون نظم و نثر، ادبیات داستانی، تاریخ ادبیات) هستند. مطالعه از نوع نمونه گیری به روش پرسشنامه انجام شد. جمعیت هدف این مطالعه، دانشجویان ادبیات عرب دانشگاه لرستان (گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه لرستان درحال حاضر میزبان حدود ۱۸۰ دانشجو در مقطع کارشناسی، ۶۰ دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد و ۲۵ دانشجو در مقطع دکتری است) هستند. مطالعه از نوع نمونه گیری به روش پرسشنامه انجام شد. ابزار جمع آوری اطلاعات و سنجش متغیرها در این مطالعه پرسشنامه بوده است. که سنجش یادگیری در روایی پرسش نامه مزبور به ۸ مولفه ی نقاط قوت آموزش و پژوهش غیر حضوری (۸ سوال)، نقاط ضعف در برنامه های آموزشی (۸ سوال)، نقاط ضعف در برنامه های پژوهشی (۴ سوال)؛ نقاط ضعف در برنامه های سنجش اثربخشی (یادگیری) (۴ سوال)، فرصت های آموزش و پژوهش غیرحضوری (۹ سوال)، تهدیدهای آموزش و پژوهش غیرحضوری (۷ سوال)، آسیب های فرهنگی و اجتماعی ناشی از تداوم آموزش غیرحضوری (۵ سوال)، راهبردها (۳ سوال) با تحلیل آماری آزمون کرونباخ انجام شد. روش استفاده از ضریب آقای کرونباخ برای تعیین پایایی یک پرسشنامه یا آزمون با تاکید بر همبستگی درونی استفاده می شود. در این روش اجزا یا قسمت های پرسشنامه برای سنجش ضریب پایایی آزمون به کار می روند. در این پژوهش سوالات به صورت ۵ حالتی (کاملاً مخالفم=۱، مخالفم=۲، نظری ندارم=۳، موافقم=۴، کاملاً موافقم=۵) در نظر گرفته شده است. ضریب آلفا از رابطه ی زیر به دست آمد.

آزمون کرونباخ:

قابلیت پایایی یکی از ویژگی های فنی ابزار اندازه گیری است که نشان دهنده این است که ابزار اندازه گیری تا چه اندازه نتایج یکسانی در شرایط مشابه به دست می دهد. یکی از روش های محاسبه قابلیت پایایی، ضریب آلفای کرونباخ می باشد که برای محاسبه آن ابتدا باید واریانس نمرات هر سوال پرسشنامه و واریانس کل آزمون را محاسبه کرد و سپس با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آن را محاسبه نمود (۴).

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum si^2}{sx^2} \right]$$

α = ضریب آلفای کرونباخ

K = تعداد سوال های پرسشنامه

Si^2 = واریانس مربوط به سوال iام

$$Sx^2 = \text{واریانس کل آزمون}$$

ضریب آلفای کرونباخ در یک پژوهش، چنانچه بیش از ۰,۷ محاسبه گردد، پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی می شود. در این پژوهش پرسشنامه بر سه مولفه تنظیم شده است که شامل:

حیطه شناسی

حیطه عاطفی

حیطه روانی و حرکتی

مولفه ی حیطه شناسی بر مبنای ۹ سوال تنظیم شد که شامل موارد زیر است:

- ۱- در آموزش برخط درس زبان عربی، بهتر می توان یادگیری کلمات و اصطلاحات درس زبان عربی را افزایش داد
- ۲- به علت تنوع منابع یادگیری در آموزش برخط، آگاهی دانش جویان از زبان عربی توسعه می یابد
- ۳- آموزش برخط، باعث افزایش عمق یادگیری و درک بهتر متون زبان عربی می گردد
- ۴- آموزش برخط، باعث افزایش سرعت یادگیری زبان و انتقال سریع مفاهیم و درک مطلب می شود
- ۵- در آموزش برخط، امکان مرور چند باره درس زبان عربی وجود دارد که باعث افزایش درک و فهم دانش جویان می شود
- ۶- در آموزش برخط، دانش جویان بهتر می توانند به تجزیه و تحلیل متون درس زبان عربی بپردازد
- ۷- در آموزش برخط، دانش جویان بهتر می تواند ساختار جملات و عبارات زبان عربی را شناسایی کند
- ۸- در آموزش برخط، دانش جویان سریعتر می تواند در مورد متون و جملات قضاوت کند
- ۹- آموزش برخط باعث افزایش خلاقیت، ایده پردازی و نوآوری دانش جویان در درس زبان عربی می گردد.

مولفه ی حیطه عاطفی شامل ۱۰ سوال است که شامل موارد زیر است:

- ۱۰- آموزش برخط درس زبان عربی، باعث افزایش علاقه دانش جویان به یادگیری مطالب درس می شود
 - ۱۱- آموزش برخط، باعث افزایش توجه دانش جویان به درس زبان عربی می شود
 - ۱۲- آموزش برخط، باعث ارتقای انگیزه دانش جویان به یادگیری درس زبان عربی می شود
 - ۱۳- آموزش برخط، دانش جویان را مقید به فعالیت و یادگیری فعال در کلاس مجازی می کند
 - ۱۴- در آموزش آنلاین درس زبان عربی، دانش جویان نسبت به یادگیری مطالب درسی متعهدتر و مسئولیت پذیرتر می شود.
 - ۱۵- در آموزش آنلاین درس زبان عربی، ارتباطات حسی و عاطفی بین معلم و دانش جویان بهتر انجام می شود.
 - ۱۶- در آموزش برخط، سازماندهی کلمات و ساختارهای زبان عربی در ذهن دانش جویان بهتر انجام می گیرد.
 - ۱۷- تبلور ارزش ها و اخلاقیات در دانش آموز، به وسیله آموزش برخط بهتر انجام می گیرد
 - ۱۸- در آموزش برخط، به علت نبود کنترل بیرونی، حس خودکارآمدی و خودمدیریتی در فرد تقویت می شود
 - ۱۹- در آموزش برخط، اعتماد به نفس دانش جویان در یادگیری و پیشرفت تحصیلی در درس زبان عربی تقویت می شود.
- حیطه روانی و حرکتی دارای ۶ سوال است که شامل موارد زیر است:
- ۲۰- در آموزش برخط درس زبان عربی، دانش جویان بهتر می توانند احساسات و عواطف خود را با زبان عربی منتقل نمایند
 - ۲۱- در آموزشهای برخط، می توان سرعت یادگیری مهارت های حرفه ای کارآموزان را افزایش داد
 - ۲۲- آموزش برخط درس زبان عربی، مهارت استفاده موثر از فناوری و تجهیزات هوشمند را در بین اساتید و دانشجویان گسترش می دهد
 - ۲۳- در آموزش برخط بهتر و بیشتر می توان مهارت و همکاری گروهی دانش جویان در workshop ها را افزایش داد
 - ۲۴- در آموزش برخط بهتر می توان مهارت های مکالمه زبان عربی را در دانش جویان آموزش داد
 - ۲۵- در آموزش برخط بهتر می توان به مدیریت زمان در برنامه ها و فعالیت ها پرداخت.

نتایج:

در این مطالعه از نظرات ۸ نفر هیئت علمی دانشگاه لرستان از گروه ادبیات عرب جهت بررسی پایایی پرسشنامه ی ارزشیابی استفاده گردید. پایایی پرسشنامه به شیوه ی همسانی درونی محاسبه گردید. همچنین برای برآورد همسانی درونی این پرسشنامه نیز از شاخص ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار این ضریب برای کل آزمون مطابق جدول ۳ برای ۲۵ سوال با تعداد ۸ نفر آمارگیر شده مقدار ۰,۹۴۳ شد. در جدول ۱ ضریب کرونباخ برای مولفه ی حیطه شناسی با ۱۰ سوال مقدار ۰,۹۳۷، حیطه ی عاطفی با ۹ سوال مقدار ۰,۹۲۹، حیطه ی حرکتی با ۶ سوال مقدار ۰,۸۸۶، به دست آمد. با توجه به مقدار یافته های پژوهش ضریب آلفای کرونباخ، بیش از ۰,۷ در هر سه مولفه ی (حیطه شناسی، عاطفی، روانی و حرکتی) محاسبه شده، پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی شده است. در جدول ۵ درصد فراوانی پاسخ های ۸ نفر بیان شده است که ۵۰ درصد فراوانی با بیشتر سوالات پاسخ نامه موافق یا کاملاً موافق بوده اند.

جدول ۱- ضریب کرونباخ مولفه ی حیطه شناسی

قابلیت پایایی	
تعداد سوالات	ضریب آلفا
۱۰	۰,۹۳۷

جدول ۲- ضریب کرونباخ مولفه ی عاطفی

قابلیت پایایی	
تعداد سوال	ضریب آلفا
۹	۰,۹۲۹

قابلیت پایایی	
تعداد سوال	ضریب آلفا
۸	۰,۸۸۶

جدول ۴- ضریب کرونباخ کل (هر سه مولفه)

قابلیت پایایی	
تعداد سوال	ضریب آلفا
۲۵	۰,۹۶۳

نتیجه گیری:

از آن جایی که شبکه‌های اجتماعی مجازی را می‌توان نوعی از آموزش از راه دور به حساب آورد، لذا این گونه آموزش می‌تواند در موقعیت‌های که امکان حضور استاد و فراگیر در یک کلاس درس وجود ندارد، بسیار پر کاربرد باشد و در حالت کلی می‌توان گامی در جهت تحقق عدالت آموزشی برداشت. یکی از مزیت‌های استفاده از این نوع دسترسی الکترونیکی، برخط بودن آن است. آن هم به این دلیل که فراگیر یا استاد در صورت نیاز می‌تواند از طریق اینترنت فایلی را با بقیه به اشتراک بگذارد، فراگیر از طریق اینترنت و بر خط پاسخ سوال را به استاد بفرستد و امکان دسترسی استاد یا دانشجویان به سایت‌های مرجع در طول کلاس درس وجود دارد که این‌ها نکات کاربردی مهمی به حساب می‌آیند. نکات حائز اهمیت دیگر در این زمینه این است که جذابیت یادگیری در شبکه اجتماعی مجازی یکی از عوامل اصلی افزایش بازده یادگیری است. اگر فراگیران زبان عربی به طور مشابه در جذابیت‌های شبکه‌های اجتماعی که در برگزیده تجربیات مفید آموزشی ربان خارجه است، درگیر شوند، ممکن است مشتاق‌تر شوند و زمان بیشتری را بر روی تکالیف زبان عربی صرف کنند. همچنین اگر دانش جویان مهارت‌ها را در ارتباط و تعامل با دیگران از طریق کلاس زبان عربی در شبکه‌های اجتماعی کسب کنند، برای ایجاد ارتباط با دیگر گویندگان زبان عربی توسط شبکه‌های اجتماعی در آینده آماده می‌شوند و به صورت مادام‌العمر فراگیران مستقلی خواهند شد (کارامک براید، ۲۰۰۹). نتایج پژوهش حاضر نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر یادگیری سه مهارت از چهار مهارت زبان اعم از مهارت گفتاری، شنیداری و درک مطلب موثر است، لذا پیشنهاد می‌شود استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی جزء بخشی از فعالیت‌های رسمی یا غیر رسمی یادگیری به حساب آید. از آنجایی که شبکه‌های اجتماعی مجازی که در حال حاضر توسط کاربران در سراسر دنیا استفاده می‌شوند، در خارج از کشور تولید و پشتیبانی شده و لذا به خاطر مسائل امنیتی و فرهنگی استفاده از آن‌ها به صورت رسمی در نظام آموزشی ما مقدور نیست، لذا ایجاد چندین شبکه در داخل کشور و استفاده نظام آموزشی از آن‌ها در تقویت یادگیری درس زبان عربی موثر خواهد بود. ضمن این که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی برای گروه‌های خاصی که امکان حضور در کلاس‌ها را به صورت حضوری ندارند، برای یادگیری زبان عربی بسیار مفید خواهد بود. موسسه‌های خصوصی نیز می‌توانند بدون صرف هزینه‌های برگزاری کلاس‌های حضوری، بخشی از فرآیند تدریس و یادگیری را در قالب استفاده از شبکه‌های مجازی نظیر اسکایپ طراحی کنند. بیان این نکته نیز ضروری است که برای آن که دانش جویان و اساتید بتوانند به صورت کامل و صحیح از امکانات شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده کنند، لازم است که کلاس‌های آموزشی برگزار شود. در خصوص وظیفه استاد در این کلاس‌ها باید گفت که چون برگزاری کلاس از طریق شبکه‌های اجتماعی به صورت برخط است لذا معلم بایستی تمام مواد آموزشی را از قبل آماده کرده باشد و همچنین می‌تواند بعضی از مواد آموزشی مانند نمونه سوالات و تصاویر را در وبلاگ یا سایت خود بارگزاری کند و یا با دیگر دانش جویان به اشتراک بگذارد و در حین کلاس دانش جویان از آن‌ها استفاده کنند. برای استفاده از حداکثر امکانات این شبکه‌ها مانند چت تصویری یا همان ویدئو کنفرانس، نیاز به اینترنت با سرعت بالا است. لذا پیشنهاد می‌شود دسترسی همگان به اینترنت پر سرعت و ارزان میسر شود. البته از آن جایی که این پژوهش مربوط به استفاده از شبکه‌های اجتماعی در درس زبان عربی بوده است.

منابع و مراجع

۱. افضل خانی، مریم. قدس، سولماز، ارزیابی وضعیت استقرار مدارس متوسطه هوشمند در استان سمنان از دیدگاه مدیران و معلمان. فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال دوم. شماره اول. ۳۹-۲۳، ۱۳۹۰.
۲. اکبری تبار، ع، (۱۳۹۱)، مطالعه شبکه‌های اجتماعی مجازی: مطالعه شبکه‌های دوره و یو ۲۴. پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه شناسی در دانشگاه تربیت مدرس.

۳. امامپوردی، سجاد، قهرمانی، جعفر. امامپوردی، مریم، رابطه سیستم فن آوری اطلاعات با خلاقیت کارکنان آموزشی در مدارس. فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال سوم. شماره چهارم. ۱۳۴-۱۳۹۲، ۱۱۷.
۴. بنی سی، پریناز، ملائیان، صدیقه و پیکریفر، فاطمه، سازمان و مدیریت آموزش مجازی، اولین کنفرانس دانشجویی آموزش الکترونیکی. تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۸۸.
۵. بابایی، محمود، ۱۳۸۹، مقدمه ای بر یادگیری الکترونیکی. تهران، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران.
۶. شاه بیگی، فرزانه، نظری، سمانه، آموزش مجازی (مزایا و محدودیت ها)، فصلنامه مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه شهید صدوقی یزد. (سایت اس ای دی)، زمستان ۱۳۹۰.
۷. شفیع، سمیرا. اسدی، سعید، رابطه مهارت های کلیدی کامپیوتر بر پیشرفت تحصیلی و شغلی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی. فصلنامه مهندسی آموزشی: تکنولوژی و طراحی آموزشی. سال سوم. شماره سوم. ۳۰-۲۱، ۱۳۹۲.
۸. خسرو جردی، محمود، میرزایی، آیت اله، بررسی اعتیاد اینترنتی در نوجوانان: مطالعه متغیرهای جنس، مقطع تحصیلی و اندازه سازمان آموزشی. راهبرد. شماره ۵۳. سال ۱۸-۲۱۳-۲۲۵، ۱۳۸۸.
۹. زندی، مجید (۱۳۹۹)، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای آموزش و پژوهش مجازی در رشته های مهندسی در شرایط همه گیری ویروس کرونا در کشور، معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه شهید بهشتی، گزارش خوسه های علمی مبارزه با ویروس کرونا.
۱۰. مشتاقی لارگانی، سعید. قربانی، سمیرا. رضاییان، حمید، اعتباریابی فرم فارسی مقیاس نگرش نسبت به کاربرد تکنولوژی در آموزش میان معلمان مقطع متوسطه شهر اصفهان. فصلنامه نوآوری های آموزشی. شماره ۲۶. سال ۷. ۱۰۷-۱۳۸۷، ۶۱، ۱۲۶.
۱۱. مالکی، مائده (۱۳۸۹). تاثیر الگوهای طراحی آموزشی گانه و پنج مرحله ای بایبی در آموزش مبتنی بر شبکه بر یادگیری، یادداری و انگیزش دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.
۱۲. نیرومند، گیتی. بخت آوری، نیره، جایگاه تکنولوژی های نوین ارتباطی (مدارس هوشمند) در آموزش و پرورش، سال ششم. شماره ۹۵، ۱۵-۱۱۰. ۱۳۹۰.
۱۳. همتی، فاطمه، آموزش رو در رو در مقابل آموزش الکترونیکی: تحقیق درباره عملکرد دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش رو در رو آموزش الکترونیکی رشته آموزش زبان انگلیسی در دانشگاه پیام نور، فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، سال سوم، شماره ۱۱، صفحات ۴۹-۵۸، زمستان ۱۳۹۴.
۱۴. یعقوبی، جعفر، ملک محمدی، ایرج، ایروانی، هوشنگ و عطاران، محمد، ویژگی های مطلوب دانشجویان و اعضای هیئت علمی در یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی ایران: دیدگاه دانشجویان دوره های مجازی، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، شماره ۴۷-۱۵۹-۱۳۸۷، ۱۷۳.

- 16-Mazman,S. Güzin.Yasemin Koçak (2011)Usuelgender Differences In Using Social Networks. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, v10 n2 p133-139.
- 17-Friedman,L, We. Hershey H. Friedman (2011) Using Social Media Technologies to Enhance Online Learning. *Journal of Creative Education*, 2, 156-163.

Evaluating the strengths and weaknesses of virtual education in the field (cognitive, emotional, psychological and motor) in the era of Corona on the level of Arabic language learning in higher education

Abstract

The purpose of the current research was to investigate the effect of online education on the learning rate of Arabic language lessons in the era of the Corona virus among students of Lorestan University in the field of Arabic literature. The emergence of infectious diseases such as Covid-19 and its epidemic has not only pushed learning towards electronic and virtual learning, but has inevitably made evaluation virtual. Today, with the stunning progress of mass communication tools and their prominent role in education on one hand and the corona virus epidemic on the other hand, virtual education has assumed a very prominent role in the education process and this, more than ever, examines the solutions and challenges of education. The virtual has been reminded. Based on this, the present article examines the opinions of experts in the field of virtual education on the role and use of virtual space in Arabic language education in Iran by using the field-survey method and the questionnaire method of data collection based on the Delphi method. Based on this, the respondents of the questionnaires were selected from among hardware and software experts active in the field of education, education experts in language groups and Arabic language professors and lecturers of the university. Internal consistency method (Cronbach's alpha) was used to check reliability. The validity of the mentioned questionnaire to the three components of domain knowledge (9 questions), emotional (10 questions), mental and movement (6 questions) was done with the statistical analysis of Cronbach's test. The data was analyzed with SPSS-15 software. The statistical population in this research is all the professors of the Arabic Language Faculty of Lorestan University in the academic year 1400-1401 in the number of 8 people. The result of the analysis of the factors expressing the interpolation validity of 10 territorial questions was 0.937, 9 emotional dimension questions were 0.929, and 6 psychological questions were 0.886. Cronbach's reliability coefficient of all 25 questions. The value was 0.963. According to the amount of the research findings, it has shown that the Cronbach's alpha coefficient, more than 0.7, was calculated to measure the learning of all three components (spatial, emotional, psychological and motor), and the reliability of the questionnaire was evaluated as favorable. Key words: learning, Arabic language, virtual, Cronbach's test, online

Key words: learning, Arabic language, virtual, Cronbach's test, online